

Blik op het werven van personeel

Een derde van de vacatures is moeilijk vervulbaar

Gemiddeld is een derde van de vacatures moeilijk vervulbaar, blijkt uit onderzoek naar personeelswerving onder bijna tweeduizend bedrijven¹. Vooral bedrijven in de sectoren 'Bouw' en 'Informatie en Communicatie' kampen met een groot aandeel moeilijk vervulbare vacatures. Veelgenoemde oorzaken voor het moeilijk kunnen vervullen van vacatures zijn het beperkte aantal reacties van sollicitanten en ontbrekende kwalificaties bij sollicitanten.

Inspanningen van bedrijven bij moeilijk vervulbare vacatures zijn vooral nog gericht op wervingsstrategieën, zoals het inzetten van social media of een wervings- en selectiebureau. Ruim twee derde van de moeilijk vervulbare vacatures werd uiteindelijk wél vervuld, gaven werkgevers uit het onderzoek aan.

Met de aantrekkende economie neemt de spanning op de arbeidsmarkt toe. In twee jaar tijd komen er zo'n 367 duizend banen bij. Jaarlijks ontstaan meer dan één miljoen vacatures en het aantal WW-uitkeringen daalt naar minder dan 300 duizend in 2018. Een derde van de ondervraagde bedrijven verwacht dat het invullen van vacatures moeilijker zal worden. Dit aandeel ligt hoger in de sectoren 'Bouw' en 'Vervoer en Opslag'. De helft van de ondervraagde bedrijven verwacht dat het vervullen van vacatures niet moeilijker en niet makkelijker wordt in de nabije toekomst.

Jaarlijks ontstaan een miljoen vacatures

De Nederlandse economie groeit in 2017 hard volgens de meest recente cijfers van het Centraal Planbureau (CPB), namelijk met 3,3%. In 2018 valt een groei van 2,5% te verwachten². Deze economische groei zien we nu ook terug in de groei van het aantal banen en het aantal ontstane vacatures. We verwachten dat in 2017 het totale aantal banen met 202 duizend toeneemt en in 2018 met 165 duizend naar een totaal van 10,4 miljoen banen in 2018³. Het CBS concludeert dat vacatures langer openstaan omdat het aantal ontstane vacatures sneller groeit dan het aantal vervulde vacatures⁴.

Tabel 1 Ontwikkeling BBP en werkgelegenheid

		Aantal			Groei	
		2016	2017	2018	2017	2018
BBP					3,3%	2,5%
Banen totaal	x 1.000	9.999	10.201	10.366	2,0%	1,6%
Banen werknemers	x 1.000	7.920	8.103	8.253	2,3%	1,8%
Banen zelfstandigen	x 1.000	2.079	2.098	2.114	0,9%	0,7%
Vacatures	x 1.000	915	1.061	1.080	16%	2%

Bronnen: CPB, CBS, Panteia

In 2018 minder dan 300 duizend WW-uitkeringen

De toename van de werkgelegenheid gaat gepaard met een afname van het aantal werklozen, waardoor de spanning op de arbeidsmarkt toeneemt. Eind september verstrekte UWV bijna 351 duizend WW-uitkeringen en was 4,7 procent van de beroepsbevolking werkloos volgens de internationale definitie⁵. Naar verwachting daalt het aantal WW-uitkeringen naar minder dan 300 duizend in 2018. Wel is het aantal WW-uitkeringen nog steeds hoger dan in de jaren 2006 t/m 2011. Ook is de netto-arbeidsparticipatie in 2017 (in augustus: 66,9%) nog steeds lager dan het in 2008 was (67,9%)⁶.

¹ Het onderzoek bestond uit een enquête onder bedrijfsvestigingen. Voor de leesbaarheid gebruiken we in dit artikel de term "bedrijven" waar feitelijk "bedrijfsvestigingen" moet staan. Zie ook de onderzoeksmethode in bijlage I.

² CPB (19 september 2018). *Macro Economische Verkenning 2018*.

³ Dit is een update van cijfers uit de UWV Arbeidsmarktprognoses 2017-2018. Zie bijlage I.

⁴ CBS (16 augustus 2017). *Sterkste banengroei sinds 2008*.

⁵ Zie persbericht van CBS en UWV (19 oktober 2017). Opnieuw meer werkenden.

⁶ CBS Statline. *Arbeidsdeelname en werkloosheid per maand*, geraadpleegd op 7 november 2017. Onder de netto participatiegraad wordt de werkzame beroepsbevolking als percentage van de totale beroepsbevolking verstaan.

De mate van spanning op de arbeidsmarkt verschilt tussen sectoren

Hoewel vrijwel alle sectoren een toename kennen in het aantal banen (zie bijlage 2 voor de ontwikkeling van de banengroei in 2017-2018 naar sector), verschilt de mate van spanning op de arbeidsmarkt per sector. De Conjunctuurenquête van het CBS laat zien dat met name bedrijven in de sectoren 'Bouwnijverheid', 'Informatie en Communicatie', 'Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening' en 'Verhuur en overige zakelijke dienstverlening' een tekort aan arbeidskrachten ervaren. Dit geldt voor minimaal één vijfde van de bedrijven in deze sectoren⁷.

Arbeidsmarktcrapte kan de productiegroei, banengroei en bedrijfsvoering van werkgevers belemmeren, maar biedt ook kansen voor werkzoekenden om weer aan het werk te komen. Om meer zicht te krijgen op de problemen die bedrijven ervaren bij het vervullen van vacatures, mogelijke oplossingen daarvoor en verwachtingen voor de toekomst heeft UWV onderzoek laten verrichten onder bijna tweeduizend bedrijven⁸.

In de bouw en ICT relatief veel bedrijven met moeilijk vervulbare vacatures

Van de ondervraagde bedrijven hadden ruim zes op de tien (61%) de afgelopen twaalf maanden één of meerdere vacatures waarvoor buiten de vestiging is geworven (tabel 2). Gemiddeld had ruim een kwart (28%) van de ondervraagde bedrijven naar eigen zeggen één of meerdere moeilijk vervulbare vacatures (derde kolom). De verschillen per sector zijn groot.

Tabel 2 Aandeel bedrijven met (moeilijk vervulbare) vacatures, gemiddeld percentage moeilijk vervulbare vacatures t.o.v. aantal vacatures

Sector	Aandeel vestigingen met vacatures	Aandeel vestigingen met moeilijk vervulbare vacatures	Gemiddeld percentage moeilijk vervulbare vacatures tov totaal aantal vacatures
Landbouw	41%	12%	27%
Industrie	69%	38%	43%
Bouw	59%	40%	60%
Groothandel	67%	29%	30%
Detailhandel en autohandel	54%	19%	29%
Vervoer en opslag	64%	37%	36%
Horeca	62%	30%	35%
Communicatie en informatie	68%	50%	53%
Financiële instellingen	60%	22%	27%
Onroerend goed	56%	14%	16%
Advisering en onderzoek	62%	26%	33%
Facility management	64%	34%	42%
Overige zakelijke dienstverlening	66%	27%	28%
Openbaar bestuur	65%	38%	17%
Onderwijs	73%	27%	26%
Gezondheid en welzijn	74%	33%	28%
Cultuur, sport en recreatie	51%	19%	25%
Overige dienstverlening	76%	39%	42%
Totaal	61%	28%	34%

⁷ CBS Statline. 'Conjunctuurenquête Nederland', geraadpleegd op 21 september 2017.

⁸ Zie bijlage 1 voor de onderzoeksmethodiek.

In de sector 'Communicatie en Informatie' had ongeveer de helft van de ondervraagde bedrijven de afgelopen twaalf maanden te maken met moeilijk vervulbare vacatures. In de sector ICT werken bijvoorbeeld software- en applicatieontwikkelaars en data- en netwerkspecialisten. In de sectoren 'Industrie', 'Bouw', 'Vervoer en opslag', 'Openbaar bestuur' en 'Overige dienstverlening'⁹ hadden bijna vier op de tien bedrijven moeilijk vervulbare vacatures.

Gemiddeld was één derde van de vacatures moeilijk vervulbaar

Gemiddeld was één derde (34%) van de vacatures van de bedrijven uit dit onderzoek moeilijk vervulbaar (tabel 2, kolom 4). In de sector 'Bouw' waren zes op de tien (60%) vacatures moeilijk vervulbaar. In de sector 'Informatie en communicatie' geldt dit voor ruim de helft van de vacatures (53%). Deze sectoren ervaren ook vaker dan gemiddeld een tekort aan personeel¹⁰. Meer dan vier op de tien vacatures zijn moeilijk vervulbaar in de sectoren 'Industrie', 'Facility management', en 'Overige dienstverlening'. Hoewel relatief veel bedrijven in de sector 'Openbaar bestuur' (38%) aangeven dat ze te maken hebben met moeilijk vervulbare vacatures, is maar een beperkt deel van de ontstane vacatures moeilijk vervulbaar (17%).

Tabel 3 Redenen waarom vacatures moeilijk vervulbaar zijn, naar sector¹¹
Meerdere antwoorden mogelijk

Sector	te weinig reacties van sollicitanten	schaarste/aantrekkende de arbeidsmarkt	geen juiste kwalificaties bij sollicitanten	geen juiste instelling/motivatie bij sollicitanten	Kenmerken functie (bv werktijden, salaris, type contract)	te specifieke functie-eisen	Overig	weet niet/zegt niet
Landbouw	26%	1%	62%	23%	0%	0%	12%	0%
Industrie	35%	20%	48%	6%	8%	11%	5%	0%
Bouw	32%	26%	41%	4%	4%	5%	1%	0%
Groothandel	22%	6%	40%	11%	7%	28%	6%	6%
Detailhandel en autohandel	34%	10%	46%	9%	16%	17%	1%	0%
Vervoer en opslag	33%	17%	32%	8%	7%	13%	1%	7%
Horeca	28%	6%	26%	35%	32%	0%	6%	0%
Communicatie en informatie	46%	22%	59%	0%	1%	0%	0%	0%
Financiële instellingen	39%	2%	56%	0%	0%	16%	2%	0%
Advisering en onderzoek	38%	23%	53%	1%	2%	15%	1%	0%
Overige zakelijke dienstverlening	32%	6%	35%	1%	31%	16%	0%	1%
Onderwijs	42%	16%	21%	10%	12%	9%	21%	0%
Gezondheid en welzijn	24%	27%	45%	5%	11%	1%	5%	0%
Cultuur, sport en recreatie	22%	2%	44%	17%	18%	20%	0%	0%
Overige dienstverlening	10%	9%	63%	9%	1%	17%	0%	0%
Totaal (inclusief overige niet genoemde sectoren)	32%	16%	45%	8%	9%	11%	3%	1%

⁹ Onder de sector 'Overige dienstverlening' vallen levensbeschouwelijke en politieke organisaties, belangen- en ideële organisaties, hobbyclubs, reparatie van computers en consumentenartikelen, wellness en overige dienstverlening; uitvaartbranche.

¹⁰ CBS Statline. 'Conjunctuurenquête Nederland', geraadpleegd op 21 september 2017.

¹¹ In de sectoren overheid, onroerend goed en facilitymanagement zijn er na weging te weinig bedrijven met moeilijk vervulbare vacatures om uitsplitsing naar redenen te tonen.

Wervingsproblemen doordat sollicitanten niet over de juiste kwalificaties beschikken

Een door werkgevers veelgenoemde reden voor het moeilijk kunnen vervullen van de vacatures is het ontbreken van de juiste kwalificaties bij sollicitanten (45%). Dit kan betrekking hebben op het opleidingsniveau, de opleidingsrichting, de werkervaring of vakkennis van de sollicitanten. Het ontbreken van de juiste kwalificaties wordt relatief vaak genoemd door bedrijven in de sectoren 'Landbouw', 'Communicatie en informatie', 'Financiële instellingen', 'Advisering en onderzoek', en 'Overige dienstverlening' (tabel 3). Bij ICT'ers in de sector 'Informatie en communicatie' is mogelijk sprake van een kwalitatieve mismatch: de vereiste kennis is vaak heel specifiek en moet up-to-date zijn. Veel werkzoekenden beschikken niet (meer) over de benodigde specifieke en actuele kennis of over het gevraagde opleidingsniveau¹².

Inspanningen bij moeilijk vervulbare vacatures veelal gericht op wervingsstrategieën

De meeste bedrijven hebben inspanningen verricht om de moeilijk vervulbare vacatures toch vervuld te krijgen. Zo heeft ruim een derde van de bedrijven (36%) social media ingezet als wervingskanaal. Ruim drie op de tien (31%) hebben een wervings- en selectiebureau of een headhunter ingeschakeld. Andere inspanningen, die door bijna een vijfde van de bedrijven genoemd worden, zijn het inzetten van advertenties, netwerken en vacaturesites. Strategieën die niet gerelateerd zijn aan wervingskanalen, zoals het opleiden van personeel, het aanpassen van de functie-eisen, salaris of secundaire arbeidsvoorwaarden, zijn in dit onderzoek minder vaak spontaan genoemd door bedrijven. Ruim tien procent (11%) van de bedrijven geeft aan dat er geen inspanningen gedaan zijn om moeilijk vervulbare vacatures toch vervuld te krijgen.

Naar sector bekeken worden social media relatief vaak ingezet in de sectoren 'Bouw' en 'Horeca' (niet in tabel). Het inschakelen van een wervings- en selectiebureau of headhunter gebeurt relatief vaak in de sectoren 'Industrie', 'Groothandel' en 'Communicatie en informatie'. In de sector 'Landbouw' kiezen bedrijven er naar verhouding vaak voor om een uitzendbureau in te schakelen.

Figuur 1 Inspanningen om moeilijk vervulbare vacatures toch te vervullen

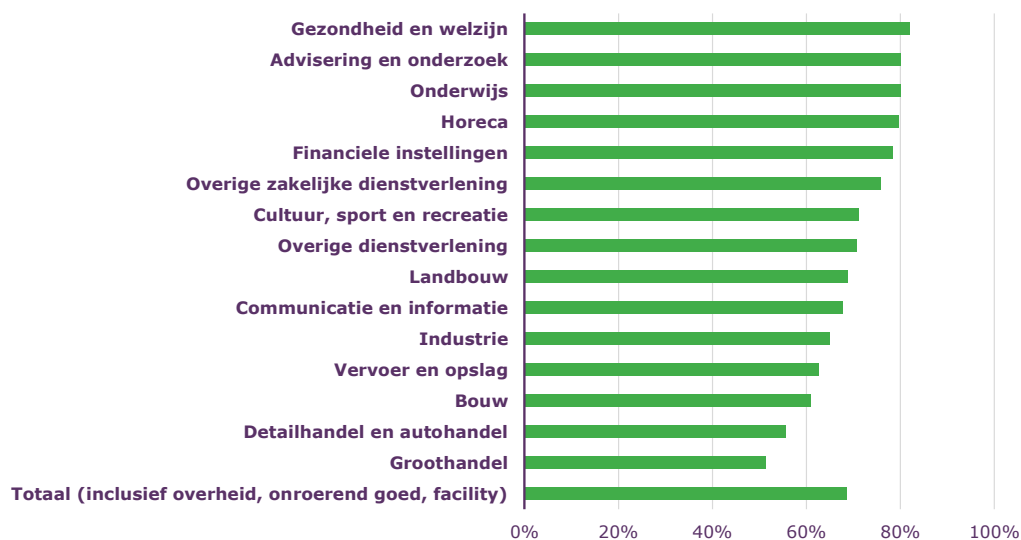

Ruim twee derde van de moeilijk vervulbare vacatures wordt uiteindelijk wél vervuld

Gemiddeld werd ruim twee derde (69%) van de moeilijk vervulbare vacatures uiteindelijk wél vervuld volgens de ondervraagde bedrijven. Het percentage moeilijk vervulbare vacatures dat uiteindelijk wel vervuld werd is het laagst bij de sectoren 'Groothandel' en 'Detailhandel' (figuur 2). In deze sectoren werd nog wel (iets) meer dan de helft van de moeilijk vervulbare vacatures vervuld.

¹² UWV (10 maart 2017). ICT. Factsheet arbeidsmarkt.

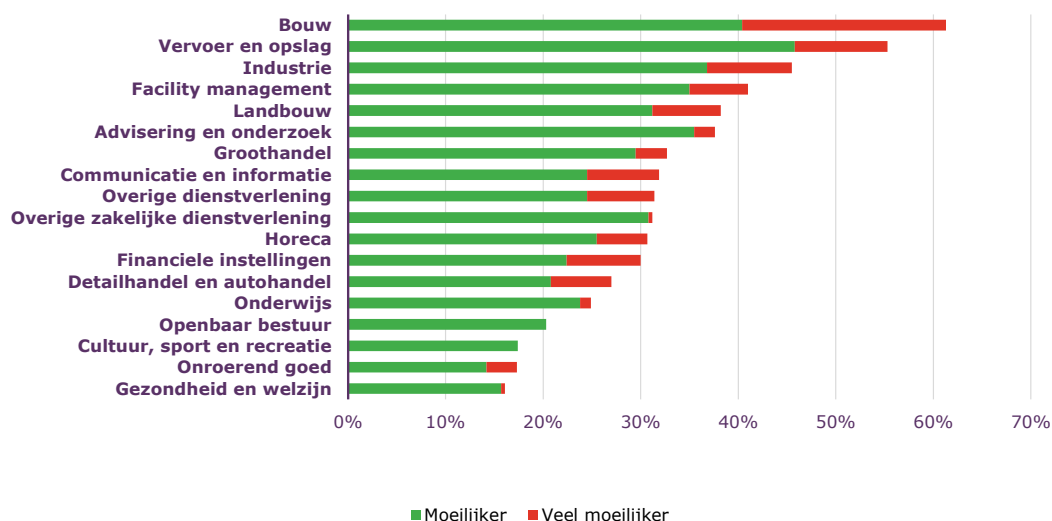
Figuur 2 Aandeel moeilijk vervulbare vacatures dat wél vervuld is

Een derde van de bedrijven verwacht dat invullen vacatures moeilijker wordt

Een derde van de bedrijven (34%) verwachtte ten tijde van de enquête dat het invullen van vacatures de komende 12 maanden moeilijker of veel moeilijker zou worden. In de sectoren 'Bouw' en 'Vervoer en opslag' verwachtten bedrijven vaker dan gemiddeld dat het invullen van vacatures (veel) moeilijker zal worden. Dit geldt voor ruim de helft van de bedrijven in deze sectoren (figuur 3). De arbeidsmarkt is voor diverse beroepen in de bouw al krap.

Figuur 3 Aandeel bedrijven dat verwacht dat vervullen vacatures moeilijker wordt

De helft van de bedrijven uit het onderzoek verwacht dat het vervullen van vacatures niet verandert ten opzichte van de huidige situatie (niet in de figuur). Een op de tien vestigingen verwacht juist dat het invullen van vacatures (veel) makkelijker zal worden. Binnen het openbaar bestuur wordt vaker dan gemiddeld verwacht (33%) dat het invullen van vacatures de komende 12 maanden makkelijker zal worden. In deze sector is ook weinig banengroei (zie bijlage 2).

Ook verschillen binnen sectoren, bijvoorbeeld binnen Zorg en Welzijn

De ondervraagde bedrijven in de sector 'Zorg en welzijn' gaven in mei-juni 2017 relatief vaak (72%) aan dat het invullen van vacatures niet makkelijker of moeilijker zal worden. De vacaturegraad (het aantal openstaande vacatures per 1000 werknemers) is ook niet veranderd tussen het 1^e en 2^e kwartaal van 2017¹³. De verschillen tussen de diverse branches binnen deze sector zijn echter groot. Zo laat een werkgeversenquête van het onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn zien dat de aanwezigheid van moeilijk vervulbare vacatures en verwachte personeelskrapte uiteenloopt tussen verschillende branches¹⁴. Zo geven de branches ziekenhuizen, geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en verpleging, verzorging en thuiszorg (VVT) relatief vaak aan dat ze vacatures moeilijk kunnen vervullen terwijl dat in de branches huisartsenzorg, kinderopvang en welzijn en maatschappelijke dienstverlening veel minder vaak aangegeven wordt. Voor een aantal zorgberoepen, zoals verpleegkundigen en verzorgenden individuele gezondheidszorg, is de arbeidsmarkt (zeer) krap.

Tot slot: inzet alternatieve oplossingen?

Jaarlijks ontstaan er zo'n miljoen vacatures en het aantal banen neemt in twee jaar tijd toe met 367 duizend. Uit onderzoek onder bedrijven blijkt dat gemiddeld een derde van de vacatures moeilijk vervulbaar is, vooral omdat sollicitanten volgens de werkgevers niet over de juiste kwalificaties beschikken en/of door een gebrek aan sollicitanten. Voor het oplossen van wervingsproblemen zetten de werkgevers tot nu toe vooral andere wervingsstrategieën in. Bijvoorbeeld door het inzetten van social media of een wervings- en selectiebureau. Deze aanpak lijkt nog redelijk succesvol, aangezien gemiddeld ruim twee derde van de moeilijk vervulbare vacatures uiteindelijk wél vervuld werd. Een derde van de bedrijven verwacht echter een toename van wervingsproblemen in de komende twaalf maanden. Mogelijk wordt het van groter belang dat bedrijven ook naar alternatieve oplossingen kijken, zoals het zelf opleiden (om- en bijscholing) van kandidaten die (nog) niet voldoen aan alle wensen en eisen van de werkgevers, het aanpassen van functie-eisen, het aanboren van nieuwe doelgroepen of het aantrekkelijker maken van de arbeidsvoorwaarden. Dit geldt nu al voor specifieke deelsectoren en beroepsgroepen waar de arbeidsmarkt al krap is.

¹³ CBS Statline (16 augustus 2017). *Vacatures; vacaturegraad naar SBI 2008*, geraadpleegd op 16 oktober 2017.

¹⁴ AZW (september 2017). *Werkgeversenquête 2017*.

Bijlage 1: Onderzoeksmethode

In opdracht van UWV heeft veldwerkbureau Conclusr in de periode mei-juni 2017 een telefonische enquête uitgevoerd onder ruim 2.000 bedrijfsvestigingen met minimaal twee werknemers. De meeste bedrijven bestaan uit één vestiging, maar er zijn ook bedrijven die meerdere bedrijfsvestigingen hebben. Dat komt vooral in de handel voor. Aangezien de beslissingen over het werven van personeel vooral genomen zullen worden in de bedrijfsvestigingen, vormen de vestigingen de onderzoekseenheden in dit onderzoek. De netto steekproef bestond uit 2003 bedrijfsvestigingen, verdeeld over 19 sectoren en 3 grootteklassen. Tijdens de enquête zijn aan HR-managers, HR-adviseurs of directeurs onder andere vragen gesteld of in de bedrijfsvestigingen vacatures zijn ontstaan, of de vacatures moeilijk vervulbaar waren en of de vacatures vervuld zijn. Voor dit onderzoek heeft Conclusr een steekproef getrokken uit LISA, een populatiebestand van bedrijfsvestigingen. Om ervoor te zorgen dat de onderzoeksresultaten representatief zijn voor alle bedrijfsvestigingen zijn weegfactoren toegepast. Conclusr heeft vervolgens een analysebestand en set tabellen aan UWV opgeleverd. De sector 'Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling' is in deze publicatie buiten beschouwing gelaten. Zonder de sector 'Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling' komt het aantal bedrijfsvestigingen waarover gerapporteerd wordt uit op 1.942 (onderverdeeld in 18 sectoren).

Sectoren volgens SBI 2008	Gehanteerde namen sectoren
A: Landbouw, bosbouw en visserij	Landbouw (bosbouw en visserij)
B t/m E: Industrie, delfstofwinning, energievoorziening, waterbedrijven en afvalbeheer	Industrie
F: Bouwnijverheid	Bouw/Bouwnijverheid
G-46: Groothandel	Groothandel
G-45 en 47: Autohandel en detailhandel	Detailhandel en autohandel
H: Vervoer en opslag	Vervoer en opslag
I: Horeca	Horeca
J: Communicatie en informatie	Communicatie en informatie
K: Financiële instellingen	Financiële instellingen
L: Verhuur van en handel in onroerend goed	(Verhuur en handel van) Onroerend goed
M: Advisering, onderzoek en overige speciale zakelijke diensten	Advisering en onderzoek/Specialistische zakelijke dienstverlening
N-78: Uitzendbureaus, arbeidsbemiddeling	Uitzendbureaus
N-81: Facility management, reiniging en landschapsverzorging	Facility management/Schoonmaakbedrijven
N-77, 79, 80, 82: Verhuur, reisbemiddeling, beveiliging en overige zakelijke dienstverlening	(Verhuur en) Overige zakelijke dienstverlening
O: Openbaar bestuur	Openbaar bestuur
P: Onderwijs	Onderwijs
Q: Gezondheid/welzijn	Gezondheid/Zorg en welzijn
R: Cultuur, sport en recreatie	Cultuur, sport en recreatie
S: Overige dienstverlening	Overige dienstverlening

Update arbeidsmarktprognose 2017-2018

In opdracht van UWV heeft Onderzoeksbureau Panteia een databestand van arbeidsmarktprognoses 2017-2018 geactualiseerd, met als uitgangspunt recente economische groeicijfers van het Centraal Planbureau¹⁵. De gegevens over het verleden van de economie, werkgelegenheid en vacatures zijn afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Voor het aantal banen wordt daarbij gebruik gemaakt van de arbeidsrekeningen¹⁶. Cijfers over het aantal WW-uitkeringen komen uit de UWV-administratie. De prognoses van de werkgelegenheid (banen en vacatures) zijn opgesteld door onderzoeksbureau Panteia en die van het aantal WW-uitkeringen door UWV.

¹⁵ CPB (16 augustus 2017). *Kerngegevensstabel plus koopkrachttabel. Concept Macro Economische Verkenning 2015-2018*.

¹⁶ Zie UWV (2017). *UWV Arbeidsmarktprognose 2017-2018* voor de begrippenlijst.

Bijlage 2 Ontwikkeling banengroei naar sector

Banengroei werknemers naar sector	Groei x 1.000			Groei in %		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	58	56	35	8,7%	7,7%	4,5%
Zorg en welzijn	-8	19	26	-0,6%	1,5%	2,0%
Detailhandel en autohandel	8	19	17	0,9%	2,2%	2,0%
Groothandel	10	14	11	2,1%	3,0%	2,3%
Specialistische zakelijke diensten	11	15	11	2,3%	3,0%	2,1%
Horeca	16	10	8	4,3%	2,5%	2,1%
Vervoer en opslag	1	9	8	0,3%	2,5%	2,1%
Bouwnijverheid	-1	10	8	-0,3%	3,3%	2,5%
Informatie en communicatie	9	12	8	3,8%	4,8%	3,0%
Industrie	2	6	6	0,2%	0,7%	0,8%
Cultuur, sport en recreatie	1	4	3	0,5%	3,0%	2,5%
Overige diensten (incl. huishoudens)	1	3	3	0,8%	1,8%	1,9%
Verhuur en overige zakelijke diensten	2	4	3	1,6%	2,7%	1,9%
Onderwijs	3	5	3	0,6%	1,0%	0,5%
Landbouw, bosbouw en visserij	2	3	2	2,0%	2,8%	2,3%
Schoonmaakbedrijven, hoveniers	0	3	2	0,3%	1,7%	1,3%
Verhuur en handel van onroerend goed	0	3	1	0,0%	4,5%	2,0%
Openbaar bestuur	-1	-1	1	-0,2%	-0,2%	0,2%
Financiële dienstverlening	-6	-8	-7	-2,5%	-3,3%	-3,0%
Totaal	111	183	150	1,4%	2,3%	1,8%
Banengroei zelfstandigen naar sector	Groei x 1.000			Groei in %		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Zorg en welzijn	2	2	5	0,6%	0,7%	1,5%
Bouwnijverheid	-1	5	4	-0,5%	2,3%	2,0%
Informatie en communicatie	-1	4	3	-1,6%	7,0%	4,5%
Specialistische zakelijke diensten	-3	2	2	-1,1%	0,8%	0,8%
Onderwijs	3	3	2	4,4%	4,0%	2,5%
Verhuur en overige zakelijke diensten	0	1	1	0,1%	0,7%	0,7%
Schoonmaakbedrijven, hoveniers	0	1	1	0,2%	0,5%	0,5%
Groothandel	-4	1	1	-7,6%	1,8%	1,5%
Horeca	-1	1	1	-1,6%	1,3%	1,0%
Industrie	-1	2	1	-1,8%	2,9%	1,3%
Vervoer en opslag	0	0	0	-0,3%	0,8%	0,8%
Cultuur, sport en recreatie	1	0	0	1,1%	0,2%	0,2%
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	0	0	0	-0,2%	2,0%	2,0%
Financiële dienstverlening	0	0	0	0,0%	0,5%	1,5%
Verhuur en handel van onroerend goed	1	0	0	5,3%	0,5%	0,5%
Overige diensten (incl. huishoudens)	-1	0	0	-0,9%	0,1%	0,0%
Openbaar bestuur	0	0	0	0,0%	0,0%	0,0%
Detailhandel (incl. auto's)	-4	-1	0	0,0%	0,0%	0,0%
Landbouw, bosbouw en visserij	-2	-3	-6	-1,3%	-2,0%	-4,0%
Totaal	-12	19	15	-0,6%	0,9%	0,7%

Colofon

Uitgave

UWV Arbeidsmarktinformatie en –advies, november 2017

Inlichtingen

katinka.vanbrakel@uwv.nl
Telefoonnummer 06-211 211 65

Auteurs

Erica Maurits
Katinka van Brakel

Het veldwerk van de enquête onder werkgevers is uitgevoerd door Conclusr (Willeke van Baars).
De prognoses van het aantal banen en vacatures zijn uitgevoerd door onderzoeksbureau Panteia (Dick Snel en Wim Verhoeven).

UWV © 2017